

**A Magyar Tudományos Akadémia elnökének
7/2023. (V. 22.) számú határozata**

**a Magyar Tudományos Akadémia által Kiválónak Elismert Kutatóhely
(MTA Kiváló Kutatóhely) minősítés rendjéről¹**

A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) c) pontja, az MTA Alapszabályának 25/B. §-a alapján a „Magyar Tudományos Akadémia által Kiválónak Elismert Kutatóhely” (MTA Kiváló Kutatóhely) minősítés megvalósításának rendjét a jelen határozatban foglaltak szerint határozom meg.

Preambulum

A Magyar Tudományos Akadémia évtizedek óta az MTA doktora címmel ismeri el az egyéni tudományos kiválóságot. Elérkezett az idő arra, hogy a tudományos kiválóság elismerését kiterjesszük a korábban az MTA-hoz, jelenleg az Eötvös Loránd Kutatási Hálózathoz tartozó kutatóhelyek mellett az egyetemi, valamint a vállalkozások keretei között működő kutatóhelyekre² is.

A kutatóhelyek minősítési rendszerét az MTA Kutatóhelyeket Minősítő Tanács dolgozta ki, amelyben valamennyi nagy tudományterület képviseltette magát.

Az „MTA Kiváló Kutatóhely” minősítés célja, hogy elismerést adjon a magyar tudományos életben kutatási tevékenységet folytató kutatóhelyek számára a magas színvonalú K+F tevékenységükért, és ezzel egy időben lehetőséget adjon tudományos teljesítményük megmérettetésére a nemzetközi mérce szerint.

Az MTA ezzel a minősítéssel szándékozik elérni, hogy ne csak az egyes kiemelkedő kutatók, hanem a kiváló kutatóhelyek, kutatói közösségek is nagyobb figyelmet kapjanak. Ugyanakkor példát állít azon kutatóhelyek elé, amelyek magas színvonalú, eredményes kutatások megvalósítására törekszenek.

¹ A 13/2024. (VI. 27.) számú, 2024. június 30. napjától hatályos módosító határozattal egységes szerkezetben.

² Kutatóhely: alap-, illetve főtevékenységként vagy ahhoz kapcsolódóan kutatás-fejlesztési tevékenységet folytató intézmény, szervezeti egység vagy vállalkozás (a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény 3. § 16. pont)

1. § A szabályzat hatálya

- (1) Szervi hatály: A szabályzat hatálya a minősítés iránt pályázatot benyújtó, és a szabályzat 2. §-ában szereplő feltételeknek megfelelő olyan kutatóhelyekre terjed ki, melyek a jogszabályoknak megfelelően bejelentett alap-, illetve főtevékenységként vagy ahhoz kapcsolódóan kutatás-fejlesztési tevékenységet folytatnak. Kutatóhely lehet:
- a) kutatóközpont;
 - b) kutatóintézet;
 - c) egyetem;
 - d) vállalkozás;³
 - e) vállalkozás önálló szervezeti egysége;
 - f) az a)-c) pontokban felsorolt intézmények önálló irányítással rendelkező, több kutatócsoportból álló szervezeti egységei.
- (2) Tárgyi hatály: A szabályzat hatálya kiterjed a minősítés iránti pályázati eljárás teljes folyamatára, így a pályázat előkészítésére, kiírására, benyújtására, bírálati folyamatára, értékelésére, valamint a megszerzett minősítés viselésének szabályaira.

2. § A pályázat benyújtásának feltételei

- (1) Azon magyarországi székhelyű vállalkozások pályázhatnak, melyek az adóbevallásukban és/vagy a KSH jelentésükben foglaltak alapján a pályázat benyújtását megelőző 5 évben igazolt K+F tevékenységet folytatnak(tak) magyarországi telephely(ek)en, valamint az elmúlt 10 évben olyan termék vagy szolgáltatás fejlesztésében játszottak szerepet és hoztak forgalomba saját, szerződött, vagy kapcsolt vállalkozáson keresztül, mely termékkel vagy szolgáltatással az adott vállalkozás meghatározó innovációt⁴ valósított meg. Amennyiben a vállalkozás szervezeti egysége pályázik, a szervezeti egység működésének jogfolytonosságát 5 évre visszamenőleg igazolni szükséges.
- (2) Azok a kutatóhelyek nyújthatják be pályázatukat, melyekben a pályázat beadását megelőző év december 31-én a legalább napi 6 órában alkalmazott kutatók, illetve kutatási

³ Vállalkozás: a gazdasági tevékenységet folytató jogalany, különösen az egyéni vállalkozó, az egyéni cég, a gazdasági társaság, az ügyvédi iroda, a szövetkezet, a vízi társulat, a víziközmű társulat, az erdőbirtokossági társulat, továbbá az Európai Unióról Szóló Szerződés és az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet I. mellékletében meghatározott KKV kritériumoknak megfelelő mezőgazdasági termeléssel, halgazdálkodással, mezőgazdasági feldolgozással és forgalmazással, erdőgazdálkodással és vadgazdálkodással foglalkozó vállalkozás és természetes személyek. (a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény 19. § 5. pont)

⁴ Meghatározó innováció: a kutatóhely kutatás-fejlesztési eredményei, szabadalom, know-how alkalmazása, vagy technológia-transzfer alapján a termék hozzáadott értékét és/vagy saját, szerződött, vagy kapcsolt vállalkozáson keresztül történt forgalomba hozatal esetén a hasznosításból származó árbevételt érdemben befolyásoló innováció.

tevékenységet is végző oktatók száma vállalkozás vagy annak szervezeti egysége esetében legalább 5 fő, kutatóintézet vagy annak szervezeti egysége, továbbá egyetem vagy kutatóközpont szervezeti egysége esetében legalább 10 fő, és nem haladja meg a 250 főt.

- (3) Kutatóközpontok vagy egyetemek abban az esetben pályázhatnak, ha a legalább napi 6 órában foglalkoztatott kutatók létszáma nem haladja meg a 250 főt, és van olyan kutatási-fejlesztési tevékenységet folytató szervezeti egységük, mely egyebekben megfelel a kiírási feltételeknek, de létszáma nem éri el a 10 főt.
- (4) Kutatóközpontok, kutatóintézetek vagy egyetemek esetében a kutatóhelyen a pályázat beadását megelőző év december 31-én minden megkezdett 100 munkavállalóra számítva legalább egy főt tesz ki a napi legalább 6 órában, legalább 3 éve alkalmazott MTA doktora/tudományok doktora címmel rendelkező vagy MTA (rendes, levelező, külső vagy tiszteleti) tag foglalkoztatása. Vállalkozások esetében a kutatóhelyen a K+F munkatársak között legalább 1 fő PhD fokozattal rendelkező személy, a 25 főnél nagyobb létszámú kutatóhelyek esetében K+F munkatársak között MTA doktora, vagy hazai akadémikus címmel rendelkező kutató található, vagy a K+F munkatársak legalább 4%-a rendelkezik PhD fokozattal.
- (5) A kutatóhely minimális, folyamatos önálló működési ideje legalább 5 teljes naptári év legyen a pályázat benyújtását megelőző év december 31-e előtt.
- (6) Jogutódlással létrejött kutatóhely esetében a kutatóhelynek a jogelőd intézményben ellátott feladata, létszáma és foglalkoztatotti adatai és a 4. § (5) szerinti adatai együttesen vizsgálandók a jogutód intézmény adataival.

3. §

Az „MTA Kiváló Kutatóhely” minősítésre irányuló pályázatok értékelése

- (1) Az MTA Kiváló Kutatóhely minősítés pályázati feltételeit és a minősítés alapelveit a Kutatóhelyeket Minősítő Tanács (a továbbiakban: Tanács) állapítja meg, melyeket az Elnökség határozatával fogad el.
- (2) A 11 tagú Tanácsba minden tudományos osztály egy-egy tagot delegál akadémikus tagjai közül, akiket az Akadémia elnöke kér fel a tisztség ellátására.
- (3) A Tanács elnökét a 11 tag közül a Közgyűlés választja az Elnökség jelölése alapján. A tagság és az elnöki tisztség három évre szól, mely egy alkalommal megismételhető.
- (4) A Tanács titkársági feladatait az MTA Titkársága szervezeti rendszerében a Köztisztviselői Igazgatóság (KTI) látja el.

- (5) A Tanács feladatai a következők:
- a) Kidolgozza az „MTA Kiváló Kutatóhely” pályázati kiírás feltételrendszerét és a minősítés alapelveit, és azt az Elnökség elé terjeszti jóváhagyásra minden év január 31-ig.
 - b) Meghatározza a bírálat során az értékelés módszertanát, az Elnökség által elfogadott szabályokkal összhangban.
 - c) Figyelemmel kíséri a pályázati és bírálati eljárást. Amennyiben szabálytalanságot észlel, és az hiánypótlással vagy az eljáró akadémiai testület, szervezet új eljárásával nem orvosolható, az ügyet az Akadémia elnöke elé terjeszti szabályszerűségi és felügyeleti vizsgálat céljából. Szabálytalanság feltárása esetén az Elnökség hoz döntést.
 - d) Javaslatot tesz az Elnökségnek arra, hogy az egyes osztályokról beérkezett pályázatok esetében hol legyen a határ, ami felett a pályázók megkapják a minősítést. Ebben figyelembe veszi az osztály javaslatát, az elért pontszámot és a tudományterületi sajátosságokat.

4. §

Az „MTA Kiváló Kutatóhely” minősítés iránti pályázat

- (1) Az Akadémia elnöke az adott évben lehetőség szerint április végéig megjelenteti az „MTA Kiváló Kutatóhely” minősítés megszerzésével kapcsolatos pályázati felhívást. A pályázatok angol nyelven történő benyújtási határidejét a jogszabályi rendelkezések figyelembevételével az aktuális pályázati kiírás tartalmazza.
- (2) Az „MTA Kiváló Kutatóhely” minősítés megszerzésére irányuló pályázatokat a kutatóhelyek az MTA elnökének címezve, a KTI-hoz nyújtják be, az MTA honlapján közzétett pályázati kiírásban megadottak szerint. A beérkezett pályázatok adatait, formai megfelelőségét a KTI ellenőrzi, szükség esetén hiánypótlást kér a törvényes keretek között, illetve visszaigazolja a pályázat befogadását. A befogadott pályázatokat a KTI a Tanácshoz továbbítja.
- (3) A pályázatok értékelését a Tanács megbízásából, a tudományos osztályok és azok eseti tudományos bizottságai közreműködésével hazai és külföldi bírálók végzik. A tudományos osztályok javaslatait figyelembe véve a Tanács külföldi bírálói kört hoz létre, akik közül bírálókat kér fel az eljárás során. A hazai bírálók kiválasztása során az az alapelv, hogy kutatóintézeti pályázatot lehetőség szerint egyetemen dolgozó, egyetemi pályázatot lehetőség szerint kutatóintézetben dolgozó bíráló értékeli. A bírálótól nem kérhető bírálatának módosítása, vagy új bírálat készítése.
- (4) A befogadott pályázatokat a Tanács az illetékes tudományos osztályoknak továbbítja, és azok osztályon belül működő illetékes szakterületi tudományos bizottságai javasolnak legalább 3-5 fő *eseti* bírálót, akik közül lehetőség szerint legalább 2 fő külföldi tudós, a (3) bekezdésben meghatározott külföldi bírálói körből. A bírálók személyét a tudományos

osztály a felkérést megelőzően jóváhagyja. A bírálók véleménye alapján létrehozott szakterületi bizottsági minősítési eredményeket a tudományos osztályok véleményezik, és az osztály véleményével ellátva továbbítják a minősítési javaslatot a Tanács számára. A Tanács a 3. § (5) szerinti tevékenységével előkészíti a végső döntési javaslatot, melyet továbbít az MTA Elnöksége számára, kérve döntését és a minősítés kibocsátását.

- (5) A pályázatok értékelése az MTA Elnöksége által jóváhagyott kiválósági szempontok szerint történik, amelyek a következők:

egyetemek és kutatóközpontok, kutatóintézetek, valamint ezek szervezeti egységei esetében:

- a pályázó kutatóhely kutatói eredményességének értékelése;
- a kutatóhely elmúlt 5 évben született legkiválóbb tudományos műveinek kiválósága;
- a kutatóhely pályázati kiírásban meghatározott időszakban publikált műveinek kiválósága;
- a kutatóhely pályázati eredményességének kiválósága;
- a tudományos utánpótlás nevelésének kiválósága;
- a kutatóhely működésének kiválósága;
- a kutatóhely innovációs teljesítménye.⁵

Vállalkozások és azok szervezeti egységei esetében a minősítés alapja:

- az elmúlt 5 évben sikeresen megadott szabadalmak/oltalmak;
- a sikeresen használt iparjogvédelmi eszközök hasznosítása;
- az elmúlt 5 évben született tíz legkiválóbb eredeti tudományos közlemény/mű;
- az elmúlt 10 évben egyetemeken vagy kutatóhelyeken folyó K+F munka támogatása;
- a kutatóhely PhD, MTA doktora, vagy azzal egyenértékű fokozattal rendelkező K+F alkalmazottainak aránya;
- nemzetközi vagy hazai innovációs díjak, amelyekben a kutatóhely, vagy valamelyik alkalmazottja az elmúlt 10 évben a kutatóhelyen végzett tevékenységért részesült.

- (6) Az MTA elnöke az MTA honlapján és az Akadémiai Értesítőben közzéteszi az „MTA Kiváló Kutatóhely” minősítést szerzett intézmények listáját.
- (7) Az „MTA Kiváló Kutatóhely” minősítést szerzett kutatóhely a minősítésre utaló elnevezést, védjegyet és MTA logó-t 5 évig viselheti, feltüntetheti honlapján, logóján, pályázati anyagjaiban.
- (8) Az „MTA Kiváló Kutatóhely” minősítés viselésére való jogosultság meghosszabbítása céljából a kutatóhely az ötéves periódus lejártá előtt újra pályázhat az MTA honlapján meghirdetendő mindenkorai pályázati kiírás szerint.

⁵ Módosította a 13/2024. (VI. 27.) számú elnöki határozat. Hatályos: 2024. június 30-tól.

- (9) Az „MTA Kiváló Kutatóhely” minősítés viselésére elnyert jogosultságot a kutatóhely elveszítheti, amennyiben arra méltatlanná válik. A minősítés visszavonásáról az Elnökség dönt.

5. § Záró rendelkezések

- (1) Jelen határozat 2023. május 22. napján lép hatályba, mellyel egyidejűleg hatályát veszti a 14/2021. (IV. 14.) MTA elnöki határozat.
- (2) A határozatot a Magyar Tudományos Akadémia honlapján kell kihirdetni, valamint a Titkárság Intranetén, a Dokumentumtár » Határozatok tára » Elnöki határozatok megnevezésű oldalon és az Akadémiai Értesítőben közzé kell tenni;

Budapest, 2023. május 22.

Freund Tamás s. k.
az MTA elnöke

A 13/2024. (VI. 27.) számú elnöki határozat szerinti módosításokkal egységes szerkezetű 7/2023. (V. 22.) számú határozatot jóváhagyom.

Budapest, 2024. június 27.

Freund Tamás s. k.
az MTA elnöke